

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**«Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів,
обліку, інформаційних технологій, підприємництва
та торгівлі, менеджменту, публічного управління
в Україні та світі»**

2 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 330.341.1:33:005

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.

Крауютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., доцент.

Паска І.М., д-р екон. наук, професор.

Никоненко О.А., асистент.

Василенко О.І., доктор філософії, асистент.

Комарова Н.В., доктор філософії.

Мостипан О.В., доктор філософії, доцент.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

« Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку, інформаційних технологій, підприємництва та торгівлі, менеджменту, публічного управління в Україні та світі»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 02 жовтня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 56 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

БНАУ©2025

На сучасному етапі розвитку економіки України недостатня увага приділяється поліпшенню екологічних характеристик діяльності підприємств, зокрема застосуванню безвідходних технологій, альтернативних джерел енергії (землі, сонця, вітру), установленню водних і повітряних фільтрів, а також ідентифікації та обліковому відображенню екологічних витрат. Вторинна роль екологічних показників посилилася в умовах фінансово-економічної кризи в Україні. Наявні нормативні акти (Податковий кодекс, П(С)БО 9, 11, 16) передбачають фрагментоване та безсистемне ведення обліку окремих складових екологічних витрат.

Природоохоронні витрати відображають суспільно необхідні витрати на підтримання якості довкілля, забезпечення функціонування різних видів і форм господарської діяльності та збереження природно-ресурсного потенціалу, у тому числі екологічної рівноваги на всіх рівнях – від локального до глобального. До складу таких витрат належать:

1. Власне екологічні витрати суспільного виробництва, що охоплюють: витрати на заходи зі зниження рівня викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище (удосконалення технологій, будівництво очисних споруд, більш повне використання сировини тощо); та витрати, які не зменшують рівень викидів, але впливають на їх поширення (нейтралізація, захоронення відходів, консервація, створення санітарно-захисних зон тощо);

2. Витрати на підтримання та відтворення природно-ресурсного потенціалу – створення територій природно-заповідного фонду, відтворення природних ресурсів у кількості та якості, еквівалентній спожитим, використання вторинних ресурсів (відходів виробництва й споживання) як сировини, розроблення та впровадження ресурсозберігаючих технологій тощо;

3. Витрати на нівелювання негативного антропогенного впливу на довкілля – витрати на захист і реабілітацію ґрунтів, підземних і поверхневих вод, створення зелених зон у межах населених пунктів, що зазнали деградації внаслідок господарської діяльності, утримання й охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду [2, с. 147].

Згідно з П(С)БО 16 «Витрати» [3] витрати на охорону навколишнього природного середовища передбачено відносити до складу загальновиробничих витрат підприємства. На нашу думку, залежно від виду екологічних витрат їх доцільно обліковувати на рахунках 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати» та 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Для цілей бухгалтерського обліку екологічні витрати пропонується класифікувати за двома критеріями – за видами діяльності та за характером впливу на навколишнє природне середовище. Це дасть змогу здійснювати системний моніторинг екологічної діяльності підприємства та розробляти методику їх облікового відображення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фостолович В.А., Агапова М.В. Екологічний облік як елемент інноваційного підходу еколого-економічної системи управління сільськогосподарських підприємств. Інноваційна економіка. 2023. № 1 (39). С. 141-144.
2. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення екологічних витрат. Управління проектами та розвиток виробництва. 2017. № 1. С. 146-154.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». URL: zakon.rada.gov.ua

УДК 338.26:658.5

КОРЖ В.А., магістрант

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

2serik2@ukr.net

СИСТЕМА ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ІЗ БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ І ЗБОРАМИ

Висвітлено облік у системі оподаткування підприємств, що функціонує як інформаційна підсистема. Проаналізовано розрахунки за податками у бухгалтерській та податковій площині.

Ключові слова: податки, розрахунки за податками, суперечні аспекти законодавства.

ACCOUNTING SYSTEM FOR DISPLAYING SETTLEMENTS WITH THE BUDGET FOR TAXES AND FEES

Accounting in the corporate taxation system, which functions as an information subsystem, is highlighted. Tax calculations in the accounting and tax areas are analyzed.

Key words: taxes, tax calculations, controversial aspects of legislation.

Облік розрахунків за податками і зборами посідає одне з провідних місць серед найбільш складних, трудомістких і відповідальних напрямів бухгалтерського обліку. Складність цієї сфери зумовлена проблемами визначення об'єкта оподаткування, документального та облікового відображення елементів оподаткування, нарахування податкових платежів і складання податкової звітності. Зазначені аспекти потребують постійного удосконалення як на рівні організаційних підходів, так і у методичному забезпеченні. Нестабільність та недосконалість податкового законодавства України, зокрема його часті зміни, негативно впливають на облік розрахунків за податками і зборами, що актуалізує необхідність визначення перспективних напрямів дослідження цієї сфери.

Облік у системі оподаткування підприємств функціонує як інформаційна підсистема, яка забезпечує фіксацію фактів господарської діяльності, формування масиву даних про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства та узагальнення цих даних у податковій звітності для прийняття релевантних управлінських рішень в умовах невизначеності. Він покликаний забезпечувати: дотримання нормативно-правових вимог, обґрунтованість визначення бази оподаткування, точність розрахунку податкових зобов'язань та формування податкової звітності. Ефективність організації та здійснення податкових розрахунків безпосередньо залежить від рівня методичної досконалості внутрішньогосподарського контролю цієї ділянки обліку, спрямованого на запобігання порушенням чинного законодавства.

Законодавство України покладає на платників податків обов'язок вести облік доходів, витрат та інших показників для визначення об'єктів оподаткування й податкових зобов'язань на підставі первинних документів, реєстрів обліку, фінансової звітності та інших документів, що підтверджують обчислення й сплату податків і зборів [1, с. 15]. Метою такого виду обліку є формування повної й достовірної інформації про господарські операції платника податків у межах звітного періоду відповідно до вимог податкового законодавства та забезпечення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів у питаннях контролю за правильністю, повнотою та своєчасністю нарахування й сплати обов'язкових платежів.

Розрахунки за податками як об'єкт обліку та контролю відображаються у підсистемі бухгалтерського обліку відповідно до чинних норм податкового законодавства. У бухгалтерському обліку об'єктами обліку податку на прибуток є доходи, витрати, відстрочені податкові активи й зобов'язання, витрати (доходи) з податку на прибуток; у податковому законодавстві – доходи, витрати, база оподаткування, податкові зобов'язання з податку на прибуток; щодо податку на додану вартість – податкові зобов'язання та податковий кредит, а також розрахунки з бюджетом. Відмінності методологічних підходів, визначених у положеннях бухгалтерського та податкового законодавства, зумовлюють складність податкових розрахунків та їх відображення в обліку.

Ведення обліку розрахунків за податками у двох площинах (бухгалтерській та податковій) має багатоаспектний характер і включає низку положень, що унеможливають повну уніфікацію цієї ділянки обліку. Відсутність нормативної регламентації обліку для цілей оподаткування створює проблеми у формуванні системи первинних документів, податкових реєстрів та забезпеченні повного і достовірного відображення інформації у податковій звітності [2, с. 29]. Більшість підприємств самостійно визначають порядок накопичення даних для оподаткування без належного ведення реєстрів та рахунків бухгалтерського обліку, що

призводить до збільшення кількості механічних помилок, ризику неправильного визначення податкових показників та ускладнює контроль.

Отже, пошук нових підходів до організації обліку у системі оподаткування, розроблення алгоритмів формування відповідних реєстрів і форм звітності. Неузгодженість правил обліку для цілей оподаткування спричиняє конфлікт інтересів користувачів, що зумовлює потребу вдосконалення організаційного й методичного забезпечення цієї системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Куцик П.О., Полянська О.А. Облік і звітність в оподаткування: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.
2. Максимова В.Ф., Артюх О.В. Облік у системі оподаткування: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, Ротапринт, 2023. 267 с.

УДК 351.077.1

ПІДДУБНА П.О., магістрант

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

2serik2@ukr.net

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В УМОВАХ ДІДЖЕТАЛІЗАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Висвітлено теоретичні засади та характеристика електронного документообігу, його переваги та практичні аспекти впровадження. Описано Програмне забезпечення та технічна інфраструктура, зберігання та архівування електронних документів на підприємствах.

Ключові слова: бухгалтерський облік, цифровізація, документообіг, діджеталізація.

PIDDUBNA P., master's student

KHOMOVYI S., Cand. of Economic Sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

ELECTRONIC DOCUMENT WORK IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION: CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN UKRAINE

The theoretical principles and characteristics of electronic document work, its advantages and practical aspects of implementation are highlighted. Software and technical infrastructure, storage and archiving of electronic documents at enterprises are described.

Key words: accounting, digitalization, document work, digitalization.

В умовах інтенсивної цифровізації управлінських процесів електронний документообіг (ЕДО) поступово трансформується з інструмента оперативного обміну інформацією у важливий елемент інформаційно-комунікаційної інфраструктури підприємств, установ та організацій. Актуальність його впровадження в Україні зумовлюється як внутрішніми потребами суб'єктів господарювання, так і вимогами державної цифрової політики. Правові засади функціонування ЕДО визначаються Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг», Законом України «Про електронні довірчі послуги» та Постановою Кабінету Міністрів України № 55.

Електронний документообіг являє собою систему процесів, що охоплює створення, обробку, передачу, зберігання, використання та знищення електронних документів із використанням цифрових технологій. Основними атрибутами електронного документа є інформаційний зміст, контекст, структурні характеристики (внутрішня та зовнішня структура), а також метадані, які забезпечують цілісність, автентичність і юридичну значущість документа. Юридично значущим оригіналом визнається електронний примірник, що містить усі необхідні реквізити, зокрема кваліфікований електронний підпис (КЕП). У разі дублювання електронного документа на паперовому носії обидві форми мають рівнозначну юридичну силу.